

denseket és ki is keresi azokat sok türelemmel. Kár a sok fáradsáért. Vegye elő a szombati saját precedensét.

Polónyi Dezső hosszasan szól a jegyzőkönyvhöz, majd kijelenti, hogy a Justh-párt őszintén és becsületből obstruál. A kisebbségnek Deák szerint sincs más joga, mint a házszabály.

Lovász Márton szintén a kérdés föltevéséhez szól és felszólalásának széles menete azt engedi sejtetni, hogy az ellenzék ezzel a kérdéssel fogja a napirendet kimeríteni.

Szünet következett, majd azután Eitner Zsigmond szólásra állott föl és mentelmi bejelentést tett:

— Tegnap az ülés végén Polónyi Gézának a házszabályokhoz való felszólalásakor Tisza István azt kiáltotta Polónyi felé, hogy *üljön le! Beöthy Pál* alelnök pedig ezért nem utasította Tiszát rendre. Mind a kettő ellen mentelmi jogának megsértése miatt mentelmi bejelentést teszek.

A jobboldalon hangosan kitörő derűtséget Návay elnök hangja töri át:

— Kérem a Házat, hozzájárul-e, hogy abban a *sulyos ügyben* (Hosszantartó zajos derűtség a jobboldalon.) három napi záros határidőn belül tegyen jelentést a mentelmi bizottságnak?

Miután a Ház ehez hozzájárult, Hock János szólalt föl személyes kérdésben és visszautasította azt a vádat, mintha Hantos képviselőnek ismeretes ügyében neki bárminő szerepe lett volna.

Ezután a mai napirendet holnapra tették és a Ház két órákor szétoszlott.

Mezőgazdasági kulturpalota Szegeden.

— A homoki szőlősgazdák borértékesítője. —

(Saját tudósítónktól.) A homoki szőlő-termelés intenzivebb termelése értékesítését csak az újabb időkben karolták föl érdemlegesen, helyesebben maguk a homoki szőlősgazdák csak a legutolsó években kezdték belátni, hogy gazdasági érdekeik föltétlenül megköveteli a kooperatív tevékenységet. Így alakult meg 1910. szeptember 24-én a *Homoki Szőlősgazdák Egyesülete*, amely rövid másfél évi működése után oly bámulatraméltó eredményt produkál, amire alig van példa gazdasági életünk fejlődésében. Ez a fiatal, tisztán társadalmi jellegű, bár kétségkívül gazdasági célú egyesület ma abban a helyzetben van, hogy a homoki szőlőművelés fokozottabb fejlesztésére egy nagyobb szabású *borértékesítő szövetkezetet* és ezzel kapcsolatban *mezőgazdasági kulturpalotát* létesít.

Az új borértékesítő szövetkezet részvénytársasági alapon létesülő s bár tisztára üzleti vállalkozás lesz, kulturális célokot is fog szolgálni, nevezetesen, nagyobb súlyt fektet a homoki szőlőviszonyok tanulmányozására s ennek, valamint a szőlőtermelésnek a tanítására. A részvénytársaságot eredetileg úgy tervezték, hogy 150.000 korona legyen az alapítókéje. Ez az összeg azonban már az alapítók, illetve az alapítás tervezői között ugyszólván teljes egészében jegyeztetett, úgy hogy minden valószínűség szerint 300 ezer koronára emelik a részvénytársaság eredeti alapítókéjét. Megemlítendő, hogy Gerliczy Ferenc báró, a Homoki Szőlősgazdák Országos Egyesületének elnöke is jelentékenyebb summával vesz részt az alapításban, valamint a nagyrészvényesek közé fog tartozni Szapáry István gróf is.

A részvénytársaság székhelye Szeged lesz. Ugyanitt létesítenék a külföldi *Rathauskellerek* mintájára egy 15.000 hektoliter befogadóképességű borpincét. Ezt a borpincét az egyidejűleg létesítendő *Szegedi Mezőgazdasági Kulturpalotában* fogják elhelyezni.

Ez a mezőgazdasági kulturpalota teljesen különálló, muzeumi jellegű intézmény lesz, mely a szőlőművelésre és borászatra, de minden más mezőgazdasági ágazatra kiterjedő

ismereteknek legmegfelelőbb iskolája lesz. A *Homoki Szőlősgazdák Országos Egyesülete* és a *Szegedi Gazdasági Egyesület* közösen létesítik. Az intézet helyéül egy *Mérey*-utcai telket kérnek Szeged város hatóságától s a legközelebbi közgyűlésnek már módjában lesz e kérdés fölött határozni.

Bizonyos az, hogy Szeged város fejlődését nagyban szolgálják ugy a létesítendő borértékesítő részvénytársaság, mint a mezőgazdasági kulturpalota, még pedig két irányban, amint azt az intézmények neve kifejezetten elárulja.

Ezeknek az intézményeknek előnyös gazdasági hatását eléggé garantálják azok a nagyszerű eredmények, melyeket a szerény, gazdasági erővel alig rendelkező társadalmi kulturális intézmény, a *Homoki Szőlősgazdák Országos Egyesülete* oly rövid idei lét és működés után fölmutathat.

Tanulság kedvéért nem lesz érdektelen, ha vázlatosan jelezzük ennek a másfél év óta fennálló egyesületnek célját, működését és eredményeit. A *Homoki Szőlősgazdák Országos Egyesületének* célja a magyar homoki szőlőművelés érdekeinek országos képviselete s feladata figyelemmel kísérni az ország összes homoki szőlővidékein a szőlőtelepítést és művelést, szőlő- és borértékesítést s azok helyes irányu fejlődését minden lehető eszközzel előmozdítani. A kormányhatóság, törvényhozás és az összes közhatalóság figyelmét a homoki szőlőkultúra fejlődését gátló összes körülményekre felhívni s a homoki szőlősgazdák érdekeit képviselni. Gondoskodni arról, hogy az ország összes homoki szőlővidékein a gazdák a szükséges szakoktatással elláttassanak és az ország egyes vidékein vincellér és kapástanfolyamok állíttassanak fel. Az egyesület tagjait szőlészeti kérdésekben szaktanácsokkal látja el s az egyes szőlővidékek szőlő- és borsászati érdekeiben eljárnak. Közreműködnek a szőlő- és borértékesítésnek helyes alapokra fektetésében s pinceszövetkezetek, borpincék, városi borpincék létesítését elősegíteni. A szőlőműveléssel összefüggő háziiparnak tanítása és terjesztése és erre vonatkozó tanfolyamok felállításáról gondoskodik. Tagjai részére ingyenes havonként megjelenő szakfolyóiratot ad, mely a homoki szőlősgazdákat szaktanácsokkal látja el. Az ország összes homokvidékének termelését figyelemmel kíséri, azok viszonyait ismerteti s a szőlészeti közcélokat a sajtó útján hirdeti.

Az egyesület tagjai 4 korona tagsági díjat fizetnek egy esztendőben. Nem nagy összeg s igazán helyes, hogy a földművelési miniszterium e kiváló intézményt állami támogatásban részesíti.

Az itt felsorolt feladatait elismerésre méltó módon teljesíti az egyesület, amennyiben a rendezett vincellér és kapástanfolyamai mind kitünően sikerültek.

Végül a mostani ténye, hogy borértékesítő szövetkezetet létesít, szintén azt bizonyítja, hogy az egyesület feladata magaslatán áll és megfelel a célnak, amelyre vállalkozott.

Az új borértékesítő részvénytársaság nyilvános részvényjegyzési íve csak mintegy két hét múlva kerül nyilvánosságra. A részvénytársaság főbb célja és üzletkörére nézve csak azt jegyezzük meg, hogy annak pincéjébe szüretkor összegyűjtik a részvényesek bortermését s azt egyenlősítve, keresik fel vele a belföldi nagykereskedő cégeket és külföldi piacokat oly időben, mikor jobb árak érhetők el. A részvényesnek minden részvény után 30 hektó bort van joga a társaság pincéjébe beszállítani. A beszállított bor árának 75 százalékát a társaság a beszállításkor kifizeti, 25 százalékot pedig a tényleges eladáskor. A részvényesektől beszedett bortermésen felül a társaság lehető mennyiségben összevásárolja a kisgazdák termését s azt egyenlősítve hozza forgalomba. Ezenkívül a Szeged és Szegedvidéki termelők és a fogyasztók között boreladásokat közvetít,

Érdekes és különösen jellemző tünet, hogy bár az egyesületnek Szeged a székhelye s a most alakuló részvénytársaság és kulturpalota is Szegeden lesz; — épenséggel nem a szegedi szőlősgazdák azok, akik valami nagy számban lennének képviselve az egyesület tagságában. A Homoki Szőlősgazdák Egyesületének mintegy 1200—1300 tagja közül csak 80 szegedi, míg például Debrecenből 200 tagja van az egyesületnek. Ugy látszik más városok szőlősgazdáinak jobb érzékük van a helyes gazdasági irány felismeréséhez s bizonyos, hogy nem a szegedi gazdaközönség, hanem egyes kiváló szőlőgazdasági szakember agitálásának és tudásának köszönhető, ha a részvétlenség dacára ily bámulatra méltó eredményeket tudnak felmutatni.

Az állam és a konyhakertészeti telep.

— Meghosszabbítják a bérleti időt. —

(Saját tudósítónktól.) Ezelőtt két esztendővel a földművelésügyi miniszterium bérbe vett Szeged várostól a londoni réten 32 hold földet, holdankint és évenként 91 koronáért. A bérlet területén gyönyörű mintagazdaságot létesítettek, szivattyutelepet építettek és a kormány befektetésekre 50.000 koronát költött el. Ennek az egész bérletnek az volt a célja, hogy *Szegeden megfelelő konyhakertészeti telepet létesítsenek*, ahol annyi zöldségféléket termelhetnek, hogy azzal a szegedi piacot el lehet látni és a szegedi közönség szükségletét is biztosítani lehet. A terv fényesen be is vált. Hozzáértő szakemberek rendezték be a telepet, amelyet a kormány parcellázva 24 szegedi gazdának adott ki bérbe ugyanazért az árért, amennyiért a miniszterium a várostól kapta, vagyis holdankint 91 koronáért.

A bérleti idő a szerződés értelmében 1912. október elsején jár le, mert annak idején két évre bérelték ki a területet. Miután a telep még nem fejlődött ki teljesen, a város részéről fölmerült az az óhajlás, hogy a kormány bérelje ki még két évre a londoni rétet, mert ez idő alatt a berendezés, amelyet kormánypénzből fedeznek, minden tekintetben teljes lesz. Meg kell még itt jegyezni azt is, hogy a miniszterium azonkívül, hogy a bérleten nem nyer semmit, egészen ingyen adja a bérloknek az öntözéshez szükséges vizet és a palántákat.

A tárgyalások ilyen irányban meg is indultak és a miniszterium hajlandónak nyilatkozott tárgyalásokba bocsátkozni a várossal. Kedre ebben a tárgyban ülést hívtak össze, amelyen a miniszterium részéről *Dupszky Alfréd* műszaki főtanácsos, *Katona Béla*, az aradi kulturmérnökség főnöke, *Illésy Zoltán* aradi kulturmérnök, a város részéről *Bokor Pál* polgármesterhelyettes, *Fajka János* főszámvevő és *Völgyessy János* városi gazdasz vettek részt. Megjelent a tanácskozáson *Orkonyi Ede* táblabíró, a fiatalok büntetés felügyelő-bizottságának elnöke is, mert tervbe van véve az, hogy a létesítendő városi konyhakertészeti telepen fiatalok büntetés alkalmazzanak munkásoknak.

A tanácskozás, amelyen behatóan kitértek minden kérdésre és alaposan megvitattak minden részletet, előterjesztést tesz a földművelésügyi miniszternek, hogy a várossal a szerződést 1914. október elsejéig meghosszabbítsa meg. Ha ez megtörténik és valószínű, hogy a kormány a város kérését teljesíti, akkor két év múlva, amikor az újabb szerződés lejár, *Szeged egy minden tekintetben modernül berendezett konyhakertészeti telep birtokába jut és ezáltal biztosíthatja a város piacának ellátását*. Hogy ez mezőgazdasági szempontból milyen fontos jelentőségű, azt minden hozzáértő ember elgondol-